

İzhar-6 | Medreseyi Mahmudiyye Ali Kara Hoca

Zarf-ı mekânı müphemde cihat-ı sitteden (altı yön), (inde, leda, vest, beyne, iza, hizae, tilkae)'den, ölçü birimi olarak kullanılan bir takım kelimelerden (fersah, mil, berid) gibi. Eğer ism-i mekân ve amili her ikisi de istikrar manasına olursa o ism-i mekândan da fi hazfolunur. Zarf-ı mekânı mahdutta ise üç kelimedenden (dehale, nezele, sekene) sonra hazfolunur. Mef'ul-ü leh'ten lamın hazfi için üç şart vardır. 1) Mef'ul-ü leh muallel fiilin (sebebi sorulan fiil) faili için bir iş olacak, 2) Mef'ul-ü leh ile muallel fiilin faileri bir olacak, 3) Mef'ul-ü leh ile muallel fiil meydana gelmekte birbirlerine yakın olacak. Bu şartlar bulunursa (lam) hazfolunur. En ve enne de harf-i cerrin kendisinde kıyasen hazfolunduğu yerlerdendir. Bu üç yerin dışında bir yerde harf-i cer hazfolunursa oralarda semaan hazfolunur. Hazf-i isal kaidesi: En ve enneden ve semaan harf-i ceri hazfettikten sonra müteallakmecrura bitştirilir ve mecrurdaki mahalli iğrab açığa çıkar. (Bu mahalli iğrab ya failiyyet üzerine rafi veya mef'uliyyet üzerine nasbtır.) Bu kaideye hazf-i isal kaidesi denir.